

Барабаш О. А.

заступник начальника відділу освітнього інформаційного забезпечення
ДНУ «Інститут освітньої аналітики», Київ, Україна, o.barabash@iea.gov.ua
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-2545-0369>

Ханюк Т. О.

молодший науковий співробітник сектора фінансово-економічної звітності відділу
освітнього інформаційного забезпечення ДНУ «Інститут освітньої аналітики»,
Київ, Україна, t.khanyuk@iea.gov.ua
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-5442-8243>

РЕФОРМА ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ В АСПЕКТІ ПЕРЕДАЧІ МАЙНА ЗАКЛАДІВ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ В УПРАВЛІННЯ МІСЦЕВИХ ОРГАНІВ ВЛАДИ

Анотація. Статтю присвячено реформі децентралізації управлінської влади в Україні. В процесі дослідження проаналізовано нормативно-правову базу запровадження реформи децентралізації, процеси передачі управління від центральних органів влади на місцевий рівень, механізми забезпечення якісної професійної (професійно-технічної) освіти тощо. Обґрунтовано важливість передачі державного нерухомого майна закладів професійної (професійно-технічної) освіти (ЗП(ПТ)О) з державної в комунальну власність, що створить умови для виконання завдань, поставлених перед місцевими органами влади реформою децентралізації в частині надання якісної професійної освіти, організації підготовки робітничих кадрів для забезпечення місцевого ринку праці. Проаналізовано інформацію в АС «Юридичні особи» щодо передачі ЗП(ПТ)О та їхніх цілісних майнових комплексів з оперативного управління Міністерства освіти і науки України на рівень обласних бюджетів, бюджетів міських ТГ, центром яких є міста – обласні центри, бюджету м. Києва. Визначено, що Кабінетом Міністрів України впродовж 2017–2024 рр. прийнято низку рішень про передачу 217 ЗП(ПТ)О та їхнього майна в оперативне управління місцевих органів самоврядування. Наразі, станом на 1 вересня 2024 р., згідно з даними АС «Юридичні особи», завершено передачу лише 52 таких закладів. Окреслено чинники зниження ефективності виконання рішень Уряду, серед яких: повномасштабна війна рф проти України, несвоєчасне оновлення даних щодо нерухомого державного майна ЗП(ПТ)О в АС «Юридичні особи», недостатнє фінансування процесів реєстрації прав власності на державне нерухоме майно, небажання місцевих органів влади приймати ЗП(ПТ)О у своє управління тощо. Надалі планується продовжити дослідження щодо передачі в комунальну власність ЗП(ПТ)О та розширити його в частині закладів фахової передвищої освіти, передачу яких у комунальну власність розпочато в поточному році.

Ключові слова: державне нерухоме майно, децентралізація, заклади професійної (професійно-технічної) освіти, нерухоме майно, професійна (професійно-технічна) освіта.

JEL classification: H70, H73, H82, I28.

DOI: 10.32987/2617-8532-2024-5-105-115.

На шляху від Угоди про асоціацію України з Європейським Союзом, ратифікованої нашою державою у ве-

ресні 2014 р., до набуття нею в червні 2022 р. статусу кандидата у члени ЄС і згоди його лідерів в грудні 2023 р.

© Барабаш О. А., Ханюк Т. О., 2024

розпочати переговори про вступ України до Євросоюзу, нашою країною запроваджено низку реформ в управлінській, фінансовій, освітній та інших галузях. Навіть в умовах повномасштабної війни Україна виконала рекомендації Єврокомісії та отримала високі оцінки проведених реформ [1].

Найуспішнішою серед здійснених Україною реформ вважається реформа децентралізації системи управління, яка є комплексним процесом, спрямованим на створення ефективного самоврядування й територіальної організації влади. Це включає перерозподіл повноважень і ресурсів між центральною владою та органами місцевого самоврядування. Одним із ключових принципів зазначеної реформи є створення територіальних громад (ТГ), що матимуть більше повноважень і ресурсів для розвитку своєї території та громади [2].

У Концепції реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні, затвердженій розпорядженням Кабінету Міністрів України від 01.04.2014 № 333-р, визначено напрямок, логіку реформи, окреслено головну мету, а саме «формування ефективного місцевого самоврядування та територіальної організації влади для створення і підтримки повноцінного життєвого середовища для громадян, надання високоякісних та доступних публічних послуг, становлення інститутів прямого народовладдя, задоволення інтересів громадян в усіх сферах життєдіяльності на відповідній території, узгодження інтересів держави та територіальних громад» [2]. Згідно з Концепцією, управління складами дошкільної, загальної середньої та позашкільної освіти покладе-

но на органи місцевого самоврядування базового рівня, а забезпечення функціонування професійної (професійно-технічної) освіти (П(ПТ)О) – на органи обласного рівня [2].

Різні аспекти й питання реформи децентралізації влади стали об'єктом досліджень багатьох вітчизняних науковців, таких як Л. Бенюк, Г. Єльникова, О. Ковнір, Г. Лавриненко, Л. Лісогор, І. Лопушинський, Г. Наконечна, В. Нестеренко, В. Новіков, М. Палінчак, О. Паска, Р. Плющ, О. Проніна, В. Філіппова та ін.

Зокрема, Г. Лавриненко та М. Палінчак у своїй праці дослідили процес децентралізації державної влади в частині конституційного перерозподілу повноважень і відповідальності між центральними й місцевими органами влади [3]. Авторами визначено, що причинами децентралізації є: глобальна інтеграція, зміни в значущості політичних акторів, труднощі централізованої системи управління та потреба в залученні місцевих еліт і громадянського суспільства до політичних та економічних процесів. Основні, універсальні аспекти децентралізації включають: підвищення ступеня залученості громадян у політичне життя, легітимність державної влади, захист демократичних прав, формування громадянської культури політичної еліти, а також принципи розподілу повноважень, такі як субсидіарність, демократизм та пропорційність. У науковій праці підкреслюється, що децентралізація – це не лише передача функцій на місцевий рівень, а й забезпечення відповідних ресурсів і контролю. Визначено види децентралізації: адміністративна, політична та фінансова, а також територіальна, предметна й функціональна [3].

Р. Плющ, В. Філіппова та О. Проніна присвятили свою наукову роботу дослідженню розвитку ТГ України в умовах децентралізації влади, впливу трансформації адміністративно-територіального устрою на реформування державного управління в Україні [4]. Вони наголошують, що децентралізація влади є ключовим елементом для успішного впровадження демократичних реформ і поліпшення якості життя громадян. У роботі окреслено переваги й виклики адміністративної реформи та її вплив на сучасне державне управління. Головна мета реформи децентралізації полягає в розширенні повноважень і відповідальності місцевого самоврядування, що, у свою чергу, має сприяти розвитку регіонів та підвищенню ефективності публічних послуг. Автори зауважують, що потрібно чіткіше розмежувати повноваження між різними рівнями влади – для забезпечення балансу інтересів у системі публічного управління, а також що для успішної реалізації реформи необхідні злагоджені дії суспільства та держави для поліпшення життя громадян на місцевому рівні.

Теоретичні й практичні аспекти розвитку ТГ в Україні з 2014 р., після впровадження реформи місцевого самоврядування, розглянуто в науковій статті І. Лопушинського, В. Філіппової та Р. Плюща [5]. Основну увагу в ній зосереджено на успіхах децентралізації, створенні нових ТГ та їхніх представницьких органів. Автори наголошують, що реформа розширила можливості для розвитку громад і наблизила Україну до стандартів Європейського Союзу. Однак під час трансформаційних змін виникають ризики, пов'язані з інституційними

та ресурсними бар'єрами, що необхідно враховувати при розробленні механізмів розвитку. Визначено, що децентралізація є ключовою реформою, яка вплине на розвиток демократії, громадянського суспільства, а також на загальний успіх країни та її інтеграцію в європейську спільноту. Для досягнення сталого розвитку громад потрібні подальші законодавчі й організаційні зміни, спрямовані на активізацію населення та розв'язання місцевих проблем.

Л. Лісогор та В. Нестеренко дослідили проблеми й чинники, що впливають на розвиток трудового потенціалу на регіональному та місцевому рівнях в умовах децентралізації [6]. Головною метою їхнього дослідження було визначення специфіки формування й реалізації трудового потенціалу в регіонах і громадах, а також обґрунтування рекомендацій для поліпшення якості трудового потенціалу в посткризових умовах. Науковцями систематизовано демографічні, економічні, соціальні, інституційні та інфраструктурні чинники, які впливають на трудовий потенціал, визначено взаємозв'язок між попитом і пропозицією на ринку праці. Рекомендовано поліпшувати якість трудового потенціалу шляхом розвитку інфраструктури закладів охорони здоров'я й освіти, стимулювання роботодавців до створення якісних робочих місць та активізації підприємницьких ініціатив. Окреслено виклики функціонуванню П(ПТ)О на рівні місцевих громад, що залишаються не подоланими, а саме: недосконалі механізми формування регіонального замовлення на підготовку робітників, які базуються на аналізі ринку праці; невідповідність

якості підготовки кадрів у ЗП(ПТ)О вимогам роботодавців; небажання останніх надавати можливість проходити стажування учням, майстрам та викладачам цих закладів на виробництві тощо.

В. Новіков присвятив свою наукову працю питанню модернізації П(ПТ)О в Україні в контексті децентралізації системи управління. У ній наголошено на важливості підвищення престижу здобуття робітничих професій та розглянуто проблеми, пов'язані з низькою якістю підготовки в ЗП(ПТ)О, що негативно впливає на можливості подальшого працевлаштування їхніх випускників. Автор робить висновок про обов'язковість взаємозв'язку між П(ПТ)О й потребами ринку праці; закликає до децентралізованого підходу в управлінні ЗП(ПТ)О, звертаючи увагу на регіональний попит на кваліфікованих робітників та компенсацію витрат на їх підготовку в ТГ; пропонує запровадити дуальну систему освіти, спираючись на успішний досвід таких європейських країн, як Німеччина. Науковець підкреслює необхідність комплексних реформ, що передбачають організаційні й інституційні зміни, а також упровадження інноваційних технологій навчання та структурних змін в управлінні ЗП(ПТ)О для підвищення ефективності їх функціонування в Україні [7].

Л. Бенівська та О. Паска у своєму науковому дослідженні розглянули стан і виклики системи П(ПТ)О в Україні, зокрема у Львівській області, в контексті реформ децентралізації [8]. Ними визначено основні проблеми функціонування цієї галузі освіти, серед яких: невідповідність мережі ЗП(ПТ)О демографічній ситуації,

зниження престижності професійної освіти та недостатнє її фінансування, відсутність законодавчого забезпечення й професійних стандартів для оцінювання якості підготовки випускників. Реформа децентралізації передбачає передачу управлінських повноважень на регіональний рівень, а отже, посилення співпраці між освітніми установами, місцевими органами влади й підприємствами. Автори підкреслюють важливість адаптації П(ПТ)О до сучасних вимог ринку праці, розвитку нових професій та поліпшення якості освіти для розв'язання наявних проблем.

Дослідження вітчизняних науковців присвячено різним аспектам реформи децентралізації в Україні, як-от: нормативно-правова база реформування; зміни адміністративно-територіального устрою країни; передача повноважень, відповідальності, джерел фінансування від центральних до місцевих органів влади; бюджетна децентралізація; вплив реформи на ринок праці; значення реформи децентралізації для розвитку й підвищення ефективності галузі професійної освіти тощо.

Метою статті є дослідження процесу передачі державного нерухомого майна ЗП(ПТ)О, яке перебуває в оперативному управлінні Міністерства освіти і науки України (МОН). Інформаційною базою для аналізу слугували дані автоматизованої системи «Юридичні особи» (АС «Юридичні особи»), які супроводжуються ДНУ «Інститут освітньої аналітики» для МОН. За допомогою цієї автоматизованої системи, розробником і власником якої є Фонд державного майна України, формується Єдиний державний реєстр об'єктів державного нерухомого майна Украї-

ни та, на рівні МОН, реєстр тих об'єктів майна, що перебувають в його оперативному управлінні.

Нами спільно з іншими науковцями ДНУ «Інститут освітньої аналітики» впродовж 2019–2023 рр. проводилися дослідження з розроблення показників ефективності використання матеріально-технічної бази закладів вищої освіти, аналіз поточного стану в процесі обліку їхнього державного майна; розроблено методологічні й технологічні підходи до опрацювання звітів щодо об'єктів державного нерухомого майна, які надходять від закладів та установ освіти і науки; здійснено формування різноманітної аналітичної інформації щодо юридичних осіб та їхнього майна тощо [9; 10].

Фінансову децентралізацію галузі П(ПТ)О було розпочато ще у 2016 р., коли, відповідно до змін у Бюджетному кодексі України, фінансування ЗП(ПТ)О було передано на рівень обласних бюджетів, бюджетів міських ТГ, центром яких є міста – обласні центри, та м. Києва [11]. Таким чином, на обласні й місцеві органи влади було покладено зобов'язання фінансувати матеріально-технічну базу ЗП(ПТ)О, включаючи утримання їхнього державного нерухомого майна, що перебуває в оперативному управлінні МОН.

Згідно зі ст. 27 Закону України «Про Державний бюджет України на 2016 рік», Кабінет Міністрів України має забезпечити передачу видатків на підготовку робітничих кадрів у ЗП(ПТ)О та інших закладах освіти на фінансування з місцевих бюджетів, а також передачу з державної власності в комунальну відповідних установ, закладів та організацій [12].

Основні засади передачі державного майна в комунальну власність визначено Законом України «Про передачу об'єктів права державної та комунальної власності» [13]. Відповідно до ст. 2 цього Закону, цілісні майнові комплекси підприємств, закладів, установ, організацій тощо, а також їхніх структурних підрозділів є об'єктами передачі. До їх складу входять усі об'єкти нерухомого майна: будівлі, споруди, об'єкти незавершеного будівництва, об'єкти житлового фонду (включаючи гуртожитки, житлові комплекси та/або їх частини), земельні ділянки, транспорт та інші об'єкти матеріально-технічного забезпечення. І саме органи, уповноважені управляти державним / комунальним майном, можуть проявляти ініціативу щодо передачі права власності на об'єкти майна [13].

Не можуть передаватися з державної в комунальну власність казенні підприємства; об'єкти майна, право власності на які не зареєстровано в установленому законом порядку; об'єкти, будівництво яких продовжується за рахунок державних капітальних видатків до завершення їх будівництва; об'єкти, щодо яких прийняте рішення про приватизацію [13]. Передача об'єктів із державної в комунальну власність здійснюється за рішенням Кабінету Міністрів України за наявності згоди місцевих територіальних громад.

У ст. 6 згаданого Закону встановлено, що передача об'єктів майна здійснюється комісією з питань передачі об'єктів, до складу якої входять представники виконавчих органів відповідних рад, місцевих органів виконавчої влади, органів, уповноважених управляти державним май-

ном, самоврядних організацій, фінансових органів, підприємств, трудових колективів підприємств, майно яких підлягає передачі. Також Законом визначено, що заклади освіти з державної в комунальну власність передаються безоплатно за умови зобов'язання органами місцевого самоврядування використовувати майно за цільовим призначенням і не приватизувати його [13].

Для вирішення питань, що виникають у представників обласних рад під час підготовки документів і пропозицій щодо передачі ЗП(ПТ)О та їхнього майна з державної в комунальну власність, МОН підготовлено й оприлюднено на офіційному сайті відповідні практичні рекомендації. Ці рекомендації містять опис нормативної бази, алгоритм передання закладів, а в додатках – шаблони документів, які потрібно підготувати [14].

Відповідно до зазначених нормативно-правових актів, що регулюють процес передачі державного майна в комунальну власність, станом на 1 вересня 2024 р. Кабінетом Міністрів

України прийнято 33 розпорядження щодо передачі з оперативного управління МОН до обласних та міських (міст – обласних центрів) органів управління 217 ЗП(ПТ)О. Повністю завершено передачу 52 ЗП(ПТ)О – як юридичних осіб, так і їхніх цілісних майнових комплексів. До передачі в комунальну власність готується ще 164 таких заклади. На рис. 1 відображено, щодо скількох ЗП(ПТ)О прийнято рішення про передачу з державної в комунальну власність та щодо скількох закладів станом на 1 вересня 2024 р. передачу вже завершено, у розрізі років прийняття розпорядчих документів і підписання актів приймання-передачі державного майна.

Наведена інформація свідчить, що процес реалізації рішень Кабінету Міністрів України не виконується в повному обсязі. Причинами цього є: небажання органів місцевої влади обласного рівня приймати ЗП(ПТ)О; умова, що на об'єкти майна має бути зареєстроване право власності згідно з чинним законодавством, для чого потрібне додаткове фінансуван-

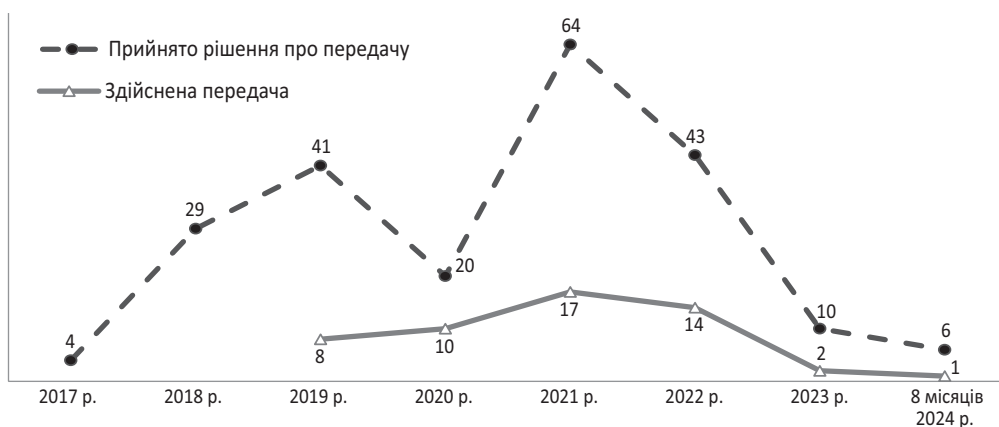

Рис. 1. Кількість ЗП(ПТ)О, щодо яких прийнято рішення про передачу, і тих із них, які вже передано, од.

Побудовано авторами за даними АС «Юридичні особи».

ня, тощо. Повномасштабна збройна агресія РФ також спричинила зниження темпів передачі майна ЗП(ПТ)О в комунальну власність.

Ще однією перепорою на шляху передачі ЗП(ПТ)О в комунальну власність може слугувати застаріла матеріально-технічна база. За даними АС «Юридичні особи», середній рік введення в експлуатацію будівель ЗП(ПТ)О, які вже передано або плануються до передачі, – 1985-й. Наприклад, у Чернігівській області навчальний корпус Дігтярівського професійного аграрного ліцею було введено в експлуатацію в 1832 р., а Ічнянського – у 1859 р. Загалом серед 217 ЗП(ПТ)О налічується 11 будівель, уведених в експлуатацію в XIX ст., зокрема навчальні корпуси, житловий будинок, кірха, побутовий корпус.

На рис. 2 наведено розподіл ЗП(ПТ)О, що передані та плануються до передачі в комунальну власність, у розрізі регіонів.

Як видно з рис. 2, передачу ЗП(ПТ)О завершено для 52 закладів у шести регіонах. Зокрема, у м. Києві в комунальну власність передано 100 % запланованих до передачі закладів, у Закарпатській області – 92 %, у Дніпропетровській – 49 %. ЗП(ПТ)О 14 областей ще готуються до такої передачі. А в чотирьох областях – Миколаївській, Рівненській, Харківській і Херсонській – ще не визначено перелік ЗП(ПТ)О для передачі в комунальну власність.

У таблиці наведено кількісні показники та розміри основних об'єктів нерухомого майна ЗП(ПТ)О, які вже передано з державної в комунальну власність, у розрізі регіонів.

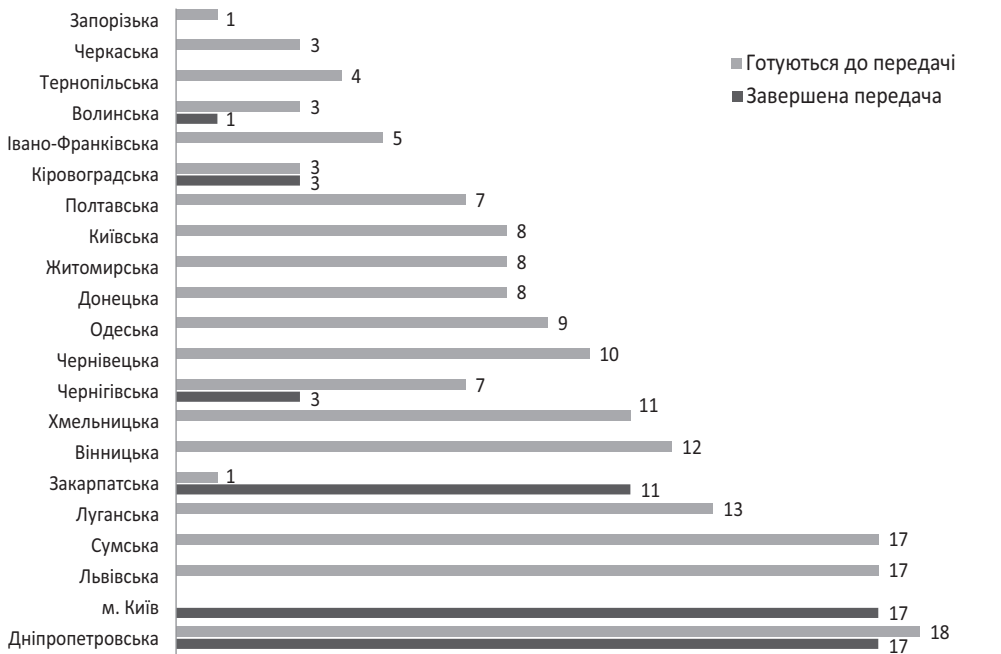

Рис. 2. ЗП(ПТ)О, які передано з державної в комунальну власність та які готують до такої передачі, у розрізі регіонів, од.

Побудовано авторами за даними АС «Юридичні особи».

Таблиця
Кількісні показники та розміри основних об’єктів нерухомого майна ЗП(ПТ)О, переданих у комунальну власність, за регіонами

№ з/п	Назва регіону	Кількість закладів	Навчальні корпуси та інші будівлі		Гуртожитки		Земельні ділянки	
			кількість, од.	заг. площа, м ²	кількість, од.	заг. площа, м ²	кількість, од.	заг. площа, м ²
1	Волинська обл.	1	9	11 151,5	2	8 080,2	5	60 691,0
2	Дніпропетровська обл.	17	69	91 481,0	13	29 630,4	60	14 120 091,0
3	Закарпатська обл.	11	62	51 798,4	11	22 819,0	34	362 846,0
4	Кіровоградська обл.	3	8	14 451,0	2	7 723,7	12	6 920 606,0
5	Чернігівська обл.	3	9	23 921,6	1	5 671,0	7	100 059,0
6	м. Київ	17	61	146 811,0	10	39 648,0	26	376 402,8

Складено авторами за даними АС «Юридичні особи».

Серед об’єктів державного майна, переданих у комунальну власність, є й транспортні засоби: автомобілі легкові та вантажні – загалом 246 од.; сільськогосподарська техніка – 206 од.

У 2024 р. експерти Швейцарсько-українського проекту «Децентралізація для розвитку демократичної освіти» (DECIDE) у співпраці з МОН та департаментами/управліннями освіти і науки обласних державних адміністрацій проаналізували проблеми й виклики, що виникають під час передачі ЗП(ПТ)О з усіх регіонів країни (за винятком тимчасово окупованих територій) [15]. Результати аналізу допомогли виявити основні перешкоди, з якими стикаються ЗП(ПТ)О та місцеві органи влади в процесі передачі, а саме: відсутність або необхідність актуалізації наказу про закріплення майна (15,3 % закладів); незареєстровані права власності на нерухоме майно та земельні ділянки (11,1 і 8,1 %); відсутність актуальних відомостей про державне майно в АС «Юридичні особи» (6,1 %), документів на земельну ділянку (6,6 %); перебування закладів та їхнього майна на тимчасово окупованій території (3,2 %) тощо.

Аналіз нормативно-правової бази, наукових джерел, результатів передачі нерухомого державного майна в комунальну власність, відображених в АС «Юридичні особи», засвідчив наявність ризиків, які уповільнюють процес передачі майна. Наразі заклади, місцеві органи влади отримують різну методологічну, консультаційну допомогу для подолання цих викликів. Але деякі з них, як-от брак фінансового забезпечення для проведення реєстрації прав власності на нерухоме майно та земельні ділянки, ЗП(ПТ)О не можуть подолати самостійно й потребують допомоги від місцевих органів управління, МОН, Кабміну. Для закладів, що перебувають на тимчасово окупованій території, питання передачі в комунальну власність відкладається до часу звільнення цієї території від ворога.

Надалі дослідження буде розширено на заклади фахової передвищої освіти, які також, відповідно до законодавства й реформи децентралізації, має бути передано разом із цілісними майновими комплексами з державної в комунальну власність.

Список використаних джерел

1. Шлях до ЄС: євроінтеграція України крок за кроком / Кабінет Міністрів України. 2023. URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/shliakh-do-ies-ievrointehratsiia-ukrainy-krok-za-krokom>.
2. Про схвалення Концепції реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні : розпорядження Кабінету Міністрів України від 01.04.2014 № 333-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/333-2014-%D1%80#Text>.
3. Лавриненко Г. А., Палінчак М. М. Універсальні аспекти децентралізації державної влади. *Регіональні студії*. 2022. № 31. С. 11–15. DOI: <https://doi.org/10.32782/2663-6170/2022.31.2>.
4. Плющ Р. М., Філіппова В. Д., Проніна О. В. Вплив трансформації адміністративно-територіального устрою на реформування державного управління в Україні. *Публічне управління та регіональний розвиток*. 2021. № 14. С. 976–1009. URL: <https://dspace.chmnu.edu.ua/jspui/handle/123456789/1640>.
5. Лопушинський І. П., Філіппова В. Д., Плющ Р. М. Механізми забезпечення сталого розвитку територіальних громад в умовах децентралізації влади в Україні. *Вісник Херсонського національного технічного університету*. 2022. № 4 (83). С. 154–160. DOI: <https://doi.org/10.35546/kntu2078-4481.2022.4.22>.
6. Лісогор Л. С., Нестеренко В. В. Формування та реалізація трудового потенціалу регіонів та громад як основа забезпечення їх сталого розвитку. *Економіка і організація управління*. 2020. № 2 (38). С. 20–30. DOI: <https://doi.org/10.31558/2307-2318.2020.2.2>.
7. Новіков В. М. Розвиток професійно-технічної освіти в умовах децентралізації системи управління в Україні. *Демографія та соціальна економіка*. 2017. № 2. С. 126–137. DOI: <https://doi.org/10.15407/dse2017.02.12>.
8. Беновська Л. Я., Паска О. В. Тенденції та проблеми розвитку професійно-технічної освіти в умовах реформи децентралізації. *Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України*. 2021. № 1 (147). С. 10–15. DOI: <https://doi.org/10.36818/2071-4653-2021-1-2>.
9. Гапон В. В., Барабаш О. А. Моніторинг показників матеріально-технічного забезпечення закладів вищої освіти. *Освітня аналітика України*. 2021. № 1 (12). С. 39–54. DOI: <https://doi.org/10.32987/2617-8532-2021-1-39-54>.
10. Гапон В. В., Барабаш О. А., Ханюк Т. О. Особливості обліку та аналізу державного нерухомого майна закладів вищої освіти в умовах воєнного стану в Україні. *Освітня аналітика України*. 2023. № 1 (22). С. 5–21. DOI: <https://doi.org/10.32987/2617-8532-2023-1-5-21>.
11. Бюджетний кодекс України : Закон України від 08.07.2010 № 2456-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17#Text>.
12. Про Державний бюджет України на 2016 рік : Закон України від 25.12.2015 № 928-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/928-19#Text>.
13. Про передачу об'єктів права державної та комунальної власності : Закон України від 03.03.1998 № 147/98. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/147/98-%D0%B2%D1%80#Text>.
14. Щодо передачі цілісних майнових комплексів закладів професійної (професійно-технічної) освіти з державної у комунальну власність : лист Міністерства освіти і науки України від 09.06.2021 № 1/9-301. URL: <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/pto/informacia-mayno-po/2021/09/09/Rekom.shchodo.pered.ZP-PT-O.u.komun.vlasn.09.09.21.pdf>.
15. Швадчак А., Коханій М. Типові помилки при передачі закладів професійної (професійно-технічної) освіти з державної у комунальну власність. Як їх уникнути? / DECIDE. URL: <https://decide.in.ua/peredaty-ne-mozhna-zalyshyty/>.

Olena Barabash

SSI "Institute of Educational Analytics", Kyiv, Ukraine, o.barabash@iea.gov.ua
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-2545-0369>

Tetiana Khaniuk

SSI "Institute of Educational Analytics", Kyiv, Ukraine, t.khanyuk@iea.gov.ua
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-5442-8243>

DECENTRALISATION REFORM IN TERMS OF TRANSFERRING THE PROPERTY OF VOCATIONAL EDUCATION AND TRAINING INSTITUTIONS TO THE MANAGEMENT OF LOCAL AUTHORITIES

Abstract. *The article deals with the decentralisation reform of administrative authorities in Ukraine. The study analyses the legal framework for the implementation of the decentralisation reform, the processes of management transfer from central to local authorities and the mechanisms for ensuring quality of vocational education and training (VET). The importance of the transfer of state-owned real estate of VET institutions from state to communal ownership is substantiated, as this will enable local authorities to fulfil the tasks set by the decentralisation reform, in particular to provide quality vocational education and prepare workers to meet the demands of the local labour market. An analysis of data from the automated system "Legal Entities" on the transfer of VET institutions and their integral property complexes from the operational management of the Ministry of Education and Science of Ukraine to regional budgets, budgets of city territorial communities based in regional centres and the budget of Kyiv is conducted. It was noted that between 2017 and 2024, the Cabinet of Ministers of Ukraine adopted a number of decisions to transfer 217 VET institutions and their property to the operational management of local authorities. However, as of 1 September 2024, according to the automated system "Legal Entities", only 52 such institutions have been transferred. The factors reducing the effectiveness of government decisions are outlined, including the full-scale war launched by the Russian Federation against Ukraine, delays in updating data on state real estate of VET institutions in the "Legal Entities" system, insufficient funding for the registration of ownership rights to state real estate, and the reluctance of local authorities to take over the management of VET institutions. Further research is planned on the transfer of VET institutions to communal ownership, with an expanded focus on pre-higher professional education institutions, which have begun to be transferred to communal ownership during the current year.*

Keywords: *state real estate, decentralisation, vocational education and training institutions, real estate, vocational education and training.*

References

1. Cabinet of Ministers of Ukraine. (2023). *The road to the EU: European integration of Ukraine step by step*. Retrieved from <https://www.kmu.gov.ua/news/shliakh-do-ies-ievrointehratsiia-ukrainy-krok-za-krokom> [in Ukrainian].
2. Cabinet of Ministers of Ukraine. (2014). *On the approval of the Concept of reforming local self-government and territorial organization of power in Ukraine* (Resolution No. 333-p, April 1). Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/333-2014-%D1%80#Text> [in Ukrainian].

3. Lavrynenko, H., & Palinchak, M. (2022). Universal aspects of decentralization of state power. *Regional Studies*, 31, 11-15. DOI: <https://doi.org/10.32782/2663-6170/2022.31.2> [in Ukrainian].
4. Pliushch, R., Filippova, V., & Pronina, O. (2021). The influence of the transformation of the administrative-territorial organization on the reform of public administration in Ukraine. *Public Administration and Regional Development*, 14, 976-1009. Retrieved from <https://dspace.chmnu.edu.ua/jspui/handle/123456789/1640> [in Ukrainian].
5. Lopushynskiy, I., Filippova, V., & Pliushch, R. (2022). Mechanisms for ensuring the sustainable development of territorial communities under the conditions of decentralization authorities in Ukraine. *Visnyk of Kherson National Technical University*, 4(83), 154-160. DOI: <https://doi.org/10.35546/kntu2078-4481.2022.4.22> [in Ukrainian].
6. Lisogor, L., & Nesterenko, V. (2020). Formation and realization of labour potential of regions and communities as a basis for ensuring their sustainable development. *Economics and organization of management*, 2(38), 20-30. DOI: <https://doi.org/10.31558/2307-2318.2020.2.2> [in Ukrainian].
7. Novikov, V. (2017). The development of vocational education in terms of decentralization of management system in Ukraine. *Demography and Social Economy*, 2(30), 126-137. DOI: <https://doi.org/10.15407/dse2017.02.126> [in Ukrainian].
8. Benovska, L., & Paska, O. (2021). Trends and problems of vocational education development in the context of decentralization reform. *Socio-economic problems of the modern period of Ukraine*, 1(147), 10-15. DOI: <https://doi.org/10.36818/2071-4653-2021-1-2> [in Ukrainian].
9. Gapon, V. V., & Barabash, O. A. (2021). Monitoring of indicators of equipment and material procurement of higher education institutions. *Educational Analytics of Ukraine*, 1(12), 39-54. DOI: <https://doi.org/10.32987/2617-8532-2021-1-39-54> [in Ukrainian].
10. Gapon, V., Barabash, O., & Khaniuk, T. (2023). Features of accounting and analysis of the state real property of higher education institutions under the martial law in Ukraine. *Educational Analytics of Ukraine*, 1 (22), 5-21. DOI: <https://doi.org/10.32987/2617-8532-2023-1-5-21> [in Ukrainian].
11. Verkhovna Rada of Ukraine. (2010). *Budget Code of Ukraine* (Act No. 2456-VI, July 8). Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17#Text> [in Ukrainian].
12. Verkhovna Rada of Ukraine. (2015). *On the State Budget of Ukraine for 2016* (Act No. 928-VIII, December 25). Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/928-19#Text> [in Ukrainian].
13. Verkhovna Rada of Ukraine. (1998). *On the transfer of state and communal property rights* (Act No. 147/98, March 3). Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/147/98-%D0%B2%D1%80#Text> [in Ukrainian].
14. Ministry of Education and Science of Ukraine. (2021). *Regarding the transfer of integral property complexes of professional (vocational and technical) education institutions from state to communal ownership* (Letter No. 1/9-301, June 9). Retrieved from <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/pto/informacia-mayno-po/2021/09/09/Rekom.shchodo.pered.ZP-PT-O.u.komun.vlasn.09.09.21.pdf> [in Ukrainian].
15. Shvadchak, A., & Kokhanii, M. (n. d.). Typical mistakes during the transfer of vocational education institutions from state to communal ownership. How to avoid them? *DECIDE*. Retrieved from <https://decide.in.ua/peredaty-ne-mozhna-zalyshyty/> [in Ukrainian].